

יחידה רביעית - להיות עם חופשי בארצנו: מה זוכרים בימי הזיכרון הלאומיים?

זכותנו וחובתנו לישראל הריבונית

(בין יום השואה ליום הזיכרון)

חיבור לציר ערכי הבוחן את מושגי החירות והריבונות במעגלי ה'פרט', ה'קהילה' וה'מדינה'

היחידה עוסקת בחשיבות ששמה ישראל הריבונות לנושא הזיכרון. בתקופה שבין פסח ליום העצמאות אנו עוסקים רבות בזיכרון ובהיבטים שונים שלו. מדינת ישראל מייחסת לכך חשיבות רבה, והדבר בא לידי ביטוי באופנים רבים, רשמיים וממוסדים ובלתי רשמיים.

השאלה שנשאלת היא: מה זוכרים? ומדוע הדבר כל כך חשוב לישראל הריבונית? במילים אחרות, מה ישראל הריבונית מבקשת להדגיש ביום הזיכרון? מה היא רוצה שנזכור? ולמה היא רוצה שנשים לב?

בהכרזת העצמאות נאמר בין השאר כי היישוב שהקימו היהודים בארץ ישראל הוא: "... שוחר שלום ומגן על עצמו... ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית". כאן מתחדד החיבור בין חירות לריבונות, שכן על מנת לאפשר לישראל חופשית ועצמאית, היה עלינו להילחם, ואף להקריב חיים, למענה. מדינת ישראל מבקשת שנזכור שכדי להיות "עם חופשי בארצנו", כלומר: כדי לקיים את ריבונותנו, רבים הקריבו את חירותם האישית.

בבסיס יחידה זו עומדת הבנת המורכבות שבקיומה של מדינת ישראל כמדינה ריבונית, תוך בחינה של הריבונות כזכות וכחובה. מחד, הריבונות נתפסת כזכות טבעית של העם היהודי לקבוע את גורלו ולהקים מדינה משלו, ומצד שני, היא גם חובה מוסרית שמחייבת את האזרחים לשלם מחיר אישי ומוסרי כדי לשמור עליה.

במהלך היחידה יש להתייחס למחירים המוסריים הכרוכים בהגנה על הריבונות, תוך התמקדות במחיר ששולם על ידי העם היהודי במהלך השואה ובקרב החללים שמסרו את חייהם לשם קיום המדינה.

מהלך שיעור - הצעות לשאלות מנחות	עיצוב המרחב הבית ספרי	פעילות צוות המורים	פעילויות בשיתוף הקהילה	רעיונות נוספים
שאלות לדיון: - מהו זיכרון? - בין זיכרון השואה ליום הזיכרון לחללי צה"ל ולנפגעי פעולות האיבה. מה זוכרים? מה חשוב לנו לזכור? מדוע? - מה דומה ומה שונה בין הזיכרון ביום השואה והגבורה ובין הזיכרון ביום-הזיכרון לחללי ישראל ולנפגעי פעולות האיבה? - מדוע חשוב היה למדינת ישראל	קיר ציטוטים: "אהבת מולדת ודאגה לאנוש. [...] אין אנושיות בלי לאומיות; אך גם אין לאומיות בלי אנושיות. (מנחם בגין) תמונות וסיפורים של חיילים ואזרחים שהקריבו עצמם למען אחרים במלחמת השבעה באוקטובר: - סמ"ר ענר שפירא ז"ל - סג"ם אדר בן	מעגלי שיח: מה חשוב לי לזכור ולהזכיר לתלמידים ביום הזיכרון? למה? יום העצמאות הוא תזכורת ל.... (מה חשוב לי שהתלמידים יזכרו כשהם חוגגים את עצמאות המדינה?)	שיתוף תוצרי הזיכרון במרחב הציבורי חשיבה משותפת על האופן שבו קהילת בית הספר רוצה לזכור ולהזכיר.	השמעת האלבום 7 שירים באוקטובר, הכולל שירים וטקסטים שנכתבו על ידי חיילים ואנשי כוחות המילואים שנפלו במלחמת חרבות ברזל. הזמנת בני משפחה של הנופלים במלחמת 7 באוקטובר לספר את סיפורם.

			סימון ז"ל • רס"ן יששכר נתן ז"ל • רפ"ק מאלי שושנה ז"ל • בן בנימין שמעוני ז"ל	הריבונית לייסד ולציין ימי זיכרון אלה ולייחד להם צפירה וטקסים מיוחדים? עיסוק בקטע הרלוונטי מתוך הכרזת העצמאות. שאלות לדיון מצורפות בהמשך: "...חֲתָרוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל דֹּר לְשׁוּב וּלְהֵאָחֵז בְּמוֹלְדֵתָם הָעִתִּיקָה; וּבְדוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים שָׁבוּ לְאַרְצָם בְּהִמוּנִים, וְחִלּוּצִים, מַעֲפִילִים וּמִגְנִים הַפְּרִיחוּ נִשְׁמוֹת, הַחֲיִיו שִׁפְתֵּם הָעֵבֶרִית, בָּנוּ כְּפָרִים וְעָרִים, וְהִקִּימוּ יִשׁוּב גָּדֵל וְהוֹלֵךְ הַשְּׁלִיט עַל מַשְׁקוֹ וְתִרְבוּתוֹ, שׁוֹחֵר שְׁלוֹם וּמִגֵּן עַל עַצְמוֹ, מְבִיא בְּרֶכֶת הַקִּדְמָה לְכָל
--	--	--	--	--

				תוֹשָׁבֵי הָאָרֶץ וְנוֹשְׂא נֶפֶשׁוֹ לְעֲצָמָאוֹת מִמֶּלֶכְתִּית". מה החשיבות של יום הזיכרון לחללי צה"ל לאור הדברים הללו? מדוע חשוב למדינה לציין אותו? מדוע חשוב למדינה לציינו בסמוך ליום העצמאות שלה? כיצד בא לידי ביטוי הקשר בין חירות ואחריות ובין חירות לריבונות ביום הזיכרון? סיפורים של חיילים ואזרחים שהקריבו עצמם למען אחרים במלחמת השבעה באוקטובר: ● סמ"ר ענר שפירא ז"ל
--	--	--	--	---

				(מילים: דן אלמגור) • האיש ההוא (מילים: נתן יונתן) • מי ידע שכך יהיה (מילים: עודי חיטמן).
--	--	--	--	---